

NHÂN CHỨNG

V I Ê N Chánh Thầm quay về phía người đàn ông thấp nhỏ mặc y phục đen ngồi ngay trước mặt Fiedler :

— Đồng chí Karden, đồng chí sẽ biện hộ cho đồng chí Mundt. Đồng chí có muốn chất vấn nhân chứng Leamas ?

— Thưa có, tôi xin chất vấn ngay.

Y vừa trả lời vừa đứng dậy một cách khó khăn và kéo hai đuôi gọng kính bằng vàng của y lên tai. Y là một con người có vẻ tử tế, hơi quê mùa, tóc đã bạc. Y bắt đầu — giọng nói nhỏ nhẹ của y nghe khá vui tai :

— Đồng chí Mundt xác nhận rằng Leamas nói láo, và đồng chí Fiedler hoặc cố ý hoặc do sự tình cờ tai hại đã bị lôi kéo vào một âm mưu phá vỡ Abteilung, và như vậy sẽ gây tiếng xấu cho những cơ quan bảo vệ nhà nước xã hội của ta. Chúng tôi không chối cãi Karl Riemeck là một điệp viên của Anh — có chứng cứ về chuyện đó. Nhưng chúng tôi phủ nhận về vụ Mundt liên kết với hắn, hay nhận tiền đề phản Đảng ta. Chúng tôi quả quyết rằng không có chứng cứ khách quan nào cho tội danh này, rằng đồng chí Fiedler bị say với những giấc mơ

quyền lực và mù quáng với ý tưởng duy lý. Chúng tôi tin chắc rằng ngay lúc Leamas từ Bá-linh về Luân-đôn hẳn đã đóng một vai kịch, rằng hẳn đã nguy tạo một sự sa sút nhanh chóng đến chỗ hư hỏng, nghiêng nhập và nợ nần, rằng hẳn đã tấn công một người bán hàng nơi công cộng và làm bộ có những tư tưởng chống Mỹ — tất cả chỉ để lôi cuốn sự chú ý của Abteilung. Chúng tôi tin rằng tình báo Anh đã dự mưu thêm dặt quanh đồng chí Mundt một đồng chứng cứ cho một sự suy diễn — sự đóng tiền vào các ngân hàng ngoại quốc, sự rút tiền ra để trùng hợp với sự hiện diện của Mundt tại quốc gia này hay xứ sở nọ. Chứng cứ về câu chuyện tâm phào tình cờ của Peter Guillam, cuộc gặp gỡ bí mật của Control và Riemeck có những chuyện được bàn luận mà Leamas không nghe được : tất cả những thứ đó cung ứng một chuỗi chứng cứ giả tạo mà đồng chí Fiedler với các tham vọng mà người Anh tính toán chính xác đã bước vào bẫy, và như vậy y đã trở thành đồng lõa của một âm mưu ghê tởm nhằm tiêu diệt — thật ra là hạ sát vì tính mạng của Mundt đang lâm nguy — một trong những người bảo vệ nhiệt thành cho nền Cộng Hòa chúng ta!

• Sự kiện bọn Anh thảo ra âm mưu tuyệt vọng này phải chăng phù hợp với những hoạt động cố hữu của chúng về phá hoại khuynh đảo và buôn người ? Chúng còn con đường nào khác hơn bây giờ khi thành lũy đã được lập ngang Bá-linh và lực lượng gián điệp Tây phương đã bị kiểm soát ? Chúng ta đã thành nạn nhân của âm mưu chúng. Ít nhất đồng chí Fiedler đã phạm một lỗi lầm nghiêm trọng. Tệ hơn nữa là phạm tội thông đồng với

gián điệp Đế Quốc đã khuynh đảo nền an ninh của Nhà Nước xã hội chúng ta và làm đổ máu người vô tội.

Y gạt đầu một cách bí hiểm hướng về Tòa :

— Chúng tôi cũng có một nhân chứng. Phải, chúng tôi cũng có một nhân chứng. Bởi vì quý vị có thật nghĩ rằng suốt từ trước đến giờ đồng chí Mundt đã không hay biết gì về âm mưu điên cuồng của Fiedler ? Quý vị có thật nghĩ thế không ? Mundt biết ác tâm của Fiedler đã nhiều tháng nay. Chính đồng chí Mundt đã cho phép móc nối với Leamas ở Anh, quý vị có tin rằng đồng chí Mundt lại ngu dại và liều lĩnh làm chuyện đó nếu chuyện đó sẽ di hại cho mình ?

• Và khi phúc trình cuộc thẩm vấn sơ khởi Leamas từ La Haye được gọi về Chủ Tịch Đoàn, quý vị có biết rằng đồng chí Mundt vút đi không đọc ? Và, sau khi Leamas đến xử ta và Fiedler bắt tay vào việc thẩm vấn riêng của y, không gọi thêm báo cáo gì về, quý vị có nghĩ rằng đồng chí Mundt lúc đó lại dấn đến nỗi không biết Fiedler đang mưu định điều gì ? Khi các báo cáo đầu tiên của Peters từ La Haye về, Mundt chỉ cần nhìn vào những ngày tháng Leamas đến Copenhagen và Helsinki là nhận ra được toàn câu chuyện chỉ là một mưu mô—một mưu mô nhằm hạ uy tín của chính Mundt. Những ngày tháng đó quả thực đã trùng với những chuyến đi của Mundt đến Đan-mạch và Phần-lan : chính vì thế mà Luân-đôn đã chọn chúng. Mundt đã biết những « dấu vết trước kia » không khác gì Fiedler — xin quý vị hãy nhớ thế. Mundt lúc đó cũng đang tìm một tên gián điệp trong hàng ngũ Abteilung...

Vì vậy ngay lúc Leamas tới Đức Quốc Dân Chủ

Mundt đã say sưa theo dõi xem Leamas nuôi dưỡng những sự nghi ngờ của Fiedler ra sao với những lời bóng gió và các dấu hiệu đầy thủ đoạn — không bao giờ quá rõ ràng, quý vị cũng biết, mà chỉ thả rải rác một cách tinh vi tốt bụng và thế là thế đất đã được sửa soạn — gần đàn ông ở Libon, nguồn tin tuyệt vời mà Fiedler đã đề cập, cả hai có vẻ xác định sự hiện diện của một điệp viên cao cấp trong Abteilung...

• Thật là tài tình. Nó đã có thể khiến — nó vẫn còn có thể khiến — sự thất bại của bọn Anh về vụ mất Karl Rimeck biến thành một chiến thắng ngoạn mục.

• Đồng chí Mundt đã dự phòng trước trong khi bọn Anh, với sự giúp đỡ của Fiedler mưu tính cách giết Mundt. Mundt đã cho dò hỏi kỹ ở Luân-đôn. Mundt xét từng chi tiết về cuộc sống hai mặt của Leamas ở Bayswater. Mundt đang tìm — quý vị có thể đoán thấy — một kẻ hở trong một mưu kế hầu như tinh vi một cách siêu phàm. Mundt nghĩ rằng rất có thể trong những ngày hoang dại của Leamas hẳn phải có lúc bội lại lời thề nghèo nàn, nghiền ngậm, xuống dốc, nhất là cô đơn. Hẳn sẽ cần một bạn đường, có lẽ một cô gái. Hẳn sẽ mong mỗi sự âm áp của tình người, mong mỗi hé lộ một phần tâm hồn khác trong hẳn. Quý vị phải thấy rằng đồng chí Mundt đã có lý. Leamas, con người hành động kinh nghiệm và khéo léo đó, đã phạm một lỗi lầm rất sơ đẳng rất người — (Karden mỉm cười) — quý vị sẽ nghe nhân chứng nói nhưng chút nữa. Nhân chứng hiện ở đây đã được triệu đến bởi đồng chí Mundt. Đó thật là một sự dự phòng đáng phục. Lát nữa tôi sẽ gọi nhân

chúng đó ra. (Trông y có vẻ tinh quái, dường như muốn nói rằng hẳn được quyền giấu một chút). Trong khi chờ đợi tôi xin được đặt vài câu hỏi với con người buộc tội bất đắc dĩ này, Ông Alec Leamas.

Hoạn y bắt đầu :

— Ông hãy cho tôi biết, ông có phải là một người thuộc hạng giàu không ?

Leamas vẫn tắt :

— Ông đừng làm bộ không biết gì, ông đã rõ người ta nhặt tôi lên như thế nào mà.

Karden gật gù :

— Phải, đúng vậy, thật khéo, tôi đoán chắc lúc đó, ông đang nhẩn túi.

— Ông có thể đoán như thế.

— Ông có bạn bè nào sẵn lòng cho mượn tiền không, có thể là cho luôn ? Hay là trả nợ cho ông ?

— Nếu tôi có bạn loại đó thì hiện giờ tôi đâu có mặt ở đây.

— Ông không có một người bạn nào sao ? Ông không thể tưởng tượng rằng một vị ân nhân đầy lòng tốt nào đó, có lẽ một người mà ông hầu như quên mất sẽ lo lắng cho ông và giúp ông thanh toán mọi thứ nợ nần.

— Không.

— Cảm ơn ông. Một câu hỏi khác : ông có biết George Smiley hay không ?

— Dĩ nhiên tôi biết. Anh ta đã làm ở Cơ Sở.

— Giờ y rời khỏi Tình Báo Anh rồi ?

— Anh ta khăn gói ra đi sau vụ Fennan.

— À phải — vụ mà Mundt dính vào. Từ đó đến nay có bao giờ ông gặp y không?

— Đôi lần

— Anh có bao giờ gặp y sau khi ông rời khỏi Cơ Sở không?

Leamas ngập ngừng :

— Không.

— Y không vô khám thăm ông?

— Không. Không ai thăm.

— Trước khi ông vô tù?

— Cũng không.

— Sau khi ông ra tù — đúng ngày ông được phóng thích—ông đã được một người đàn ông tên Ashe đến làm quen?

— Phải.

— Ông ăn trưa với y ở Soho. Sau khi cả hai người chia tay, ông đã đi đâu?

— Tôi không nhớ. Có lẽ đến một quán rượu.

— Đề tôi giúp ông. Cuối cùng ông đã đi đến đường Fleet và đập xe buýt. Từ đó hình như ông đã đi lòng vòng bằng xe buýt, tàu điện hăm và xe riêng — hơi thiếu thành thạo đối với một người có kinh nghiệm như ông — Cho đến Chelsea. Ông có nhớ điều đó không? Tôi có thể cho ông xem bản báo cáo nếu ông muốn, tôi có sẵn ở đây.

— Có lẽ ông đúng. Rồi sao?

— George Smiley ở đường Bywater, đi khỏi đường King một chút, tôi muốn nói đến điểm đó. Xe anh quẹo vào đường Bywater và nhân viên chúng tôi báo cáo là anh

xuống xe ở số 9. Đó lại là số nhà của Smiley.

Leamas nói lớn :

— Đó là chuyện tầm bậy. Tôi nghĩ rằng tôi đã đi đến Eight Bells. Đây là quán rượu tôi thích hơn hết.

— Bằng xe riêng ?

— Đó cũng là điều vô lý nữa. Có lẽ tôi đi taxi. Nếu có tiền là tôi xài.

— Thế sao ông cứ chạy lòng vòng ?

— Đó là chuyện nhảm. Có lẽ họ theo dõi làm người. Chuyện đó rất thương.

— Quay lại câu hỏi lúc đầu của tôi, ông không thể nghĩ rằng Smiley lại không đề tâm gì đến ông sau khi ông rời Cơ Sở ?

— Trời, không mà.

— Y không đề tâm đến tình cảnh của ông khi ông vô tù mà cũng không chi tiền cho thân nhân của ông, hoặc không muốn gặp ông sau khi ông gặp Ashe ?

— Không. Karden, tôi không hiểu ông muốn nói gì, nhưng câu trả lời là không. Nếu ông đã từng biết Smiley, ông sẽ không hỏi thế. Chúng tôi khác xa nhau.

Karden có vẻ hài lòng, mỉm cười và gật gù trong khi sửa lại gọng kính và lục lạo hồ sơ. Y nói làm như quên mất điều gì :

À, còn một điều : khi ông hỏi mua chịu người chủ tiệm tạp hóa, ông đem theo bao nhiêu tiền ?

Leamas nói với một vẻ bất cần :

— Chẳng có gì. Tôi đã sạch túi được một tuần hoặc lâu hơn thế.

— Ông đã sống bằng gì ?

— Vá víu. Tôi đã bị ốm — bị lên cơn sốt. Tôi gần như đã không ăn gì trong suốt một tuần. Chắc vì thế mà tôi quá cầu kinh — mất bình tĩnh.

— Dĩ nhiên, ông vẫn còn tiền chưa lãnh hết tại thư viện, phải không ?

Laamas hỏi sáng :

— Sao ông biết ? Ông đã...

— Sao ông không chịu đi lãnh ? Như vậy ông không cần phải xin mua chịu ?

Chàng nhún vai :

Tôi quên mất. Có lẽ vì thư viện đóng cửa sáng Thứ Bảy.

— À, ông có chắc là thư viện đóng cửa sáng Thứ Bảy không ?

— Không, tôi đoán thế thôi.

— Thôi, cảm ơn ông, đó là tất cả những điều tôi cần phải hỏi.

Laamas vừa ngồi xuống thì cửa mở và một người đàn bà đi vào. Bà ta to lớn và xấu xí, mặc một bộ đồng phục xám có mang lon hình chữ V ở trên tay áo. Đằng sau bà ta là Liz.